

СТАНОВИЩЕ

за докторска дисертация на тема

„ СИНДРОМЪТ „БЪРНАУТ” И СОЦИАЛНИТЕ УСЛОВИЯ НА РАБОТНОТО МЯСТО В СФЕРАТА НА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ”

на Стефка Ангелова Дойкова - – докторант към ИИНЧ БАН - свободна докторантура

от доц. д-р Лидия Василева – ИИНЧ БАН

Представеният от Стефка Дойкова дисертационен труд е посветен на синдрома „бърнаут” и влиянието на социалните условия на работа върху него при служители от сферата на социалното подпомагане. Тази тема е особено актуална, както за социалните работници, така и за професиите, при които се работи в непрекъснат контакт с клиенти, пациенти, обучавани. Тревожна е тенденцията на нарастващо разпространение на бърнаут като най-острата, крайна форма на професионален стрес през последните десетилетия, както у нас, така и в световен мащаб. Въпреки че съществуват редица изследвания върху синдрома „бърнаут” в сферата на здравеопазването и образованието, този проблем остава не докрай разработен.

Целта на настоящата дисертация е да се определи влиянието на отделните фактори в социалните условия на работното място върху синдрома бърнаут и върху неговите компоненти – емоционално изтощение, дехуманизация и намалена работоспособност при работещите в сферата на социалното подпомагане. Дисертацията е представена в две части: теоретична и емпирично изследване, съдържа увод, заключение, литература и приложения в обем от 145 страници. Резултатите от изследването са представени в 41 таблици в текста, 9 фигури и 11 приложения.

Теоретичната обосновка на изследването в първата част на дисертацията е подробно разработена, като всяка от темите е детайлно представена чрез основните съвременни психологични теории и изследвания. Анализът на проблема за социалните условия е изложен в параграфите, посветени на физическите, социалните и организационните условия на труд, и на социалния климат на работното място. Синдромът „бърнаут” е анализан последователно, като прецизно са диференцирани понятията стрес, психичен стрес, професионален стрес, бърнаут. Подробно са представени компонентите, симптомите

и източниците на бърнаут. Отделно се анализират връзките между локализация на контрола и бърнаут, както стратегиите за справяне. Формулирани са предпоставките за бърнаут в три категории: условия на труд, организация на работата и особености на клиентите. Последователно и ясно са очертани теоретичните предпоставки на изследването. Стилът на изложението е ясен и четивен.

Във втората част от дисертацията, при представяне на емпиричното изследване, ясно са очертани конкретните задачи на изследването. В съответствие с целта и задачите на изследването коректно и точно са формулирани хипотезите – една генерална и 5 конкретни. Адекватно на целите на изследването са подбрани 5 отделни методики, които гарантират събирането на богати емпирични данни. Всички използвани методики показват достатъчно добри коефициенти на надеждност по Алфа на Кронбах.

Изследваните лица са разпределени по групи според пола, възрастта, образованието, трудовия стаж и професионален статус (ръководители и изпълнители).

Резултатите от изследването са представени логично и последователно в рубриките: анализ на социалните условия на работното място; синдромът „бърнаут” и неговите компоненти при служителите от сферата на социалното подпомагане; зависимостта на бърнаут от условията на работното място, локализацията на контрола, възраст и степен на образование, социален статус, местоживеене и сравнение на компонентите на бърнаут между служителите в сферата на социалното подпомагане и миньорите от въгледобива. При представяне на данните са използвани статистическите методи: дисперсионен анализ, регресионен и корелационен анализ, като при интерпретацията на данните са взети предвид статистически значимите резултати.

В заключителната част на дисертацията авторката обобщено представя получените резултати в съответствие с хипотезите, като в изводите подчертава кои от хипотезите се потвърждават като цяло, кои – частично, както и тези които не се потвърждават, като се представят и съответните теоретични обяснения.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на дисертацията. В него е дадена точна справка за основните приноси на дисертационния труд, както теоретични така и теоретико-приложни.

Докторантката Стефка Дойкова има четири самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд.

В заключение, трябва да подчертая, че Стефка Дойкова е представила завършено и достатъчно обемно изследване върху сложните аспекти на влияние на социалните условия в работата върху синдрома „бърнаут“ при работещите в сферата на социалното подпомагане. Съдържанието и оформлението на дисертацията съответства на изискванията за представяне на научен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Получените резултати имат както теоретична и практическа приложимост, при управлението на човешките ресурси в различни организации.

Предлагам представеният дисертационен труд да бъде приет от научното жури към ИИНЧ – БАН за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ на Стефка Ангелова Дойкова по „Психология на труда и инженерна психология“ - 05.06.08.

Рецензент:

25.04.2012г.

София